

TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG KINH DOANH XĂNG DẦU Ở KHU VỰC ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG

TÀI LÊ KHANH (*)

Tóm tắt: Hoạt động kinh doanh xăng dầu vừa đáp ứng nhu cầu của thị trường, vừa đảm bảo ổn định phát triển kinh tế - xã hội, góp phần thúc đẩy các hoạt động sản xuất, kinh doanh và tiêu dùng của người dân, doanh nghiệp, do đó phải đảm bảo đầy đủ các quy định về điều kiện kinh doanh; chịu sự quản lý nhà nước về giá bán. Bài viết phân tích những tác động, qua đó đề xuất một số giải pháp nhằm tăng cường công tác quản lý nhà nước hiệu lực, hiệu quả về hoạt động kinh doanh xăng dầu ở khu vực Đồng bằng sông Cửu Long trong thời gian tới.

Từ khóa: Đồng bằng sông Cửu Long; kinh doanh xăng dầu; quản lý nhà nước.

Abstract: Oil and gas business activities must both meet market demand and ensure stable socio-economic development, contributing to promoting the production, business and consumption activities of people and enterprises, thus ensuring the strict compliance with regulations on business conditions, and state management on selling prices. This paper analyzes the impacts and proposes a number of solutions to strengthen the effective and efficient state management of oil and gas business activities in the Mekong River Delta region in the upcoming time.

Keywords: Mekong River Delta; oil and gas business; state management.

Ngày nhận bài: 15/11/2024 Ngày biên tập: 03/02/2025 Ngày duyệt đăng: 19/02/2025

Đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) là phần lãnh thổ phía nam của nước ta, gồm 13 tỉnh, thành phố. Tổng diện tích của vùng là hơn 40.548km². Khu vực này có đường bờ biển dài 743 km, vùng lãnh hải rộng 36.000km², có 143 hòn đảo (trong đó 44 đảo có dân cư sinh sống). Khu vực có 340km chiều dài đường biên giới biển chung với Campuchia. Đồng bằng sông Cửu Long có đặc điểm tự nhiên đa dạng, phong phú, đặc trưng của khu vực này là có hệ thống sông ngòi chằng chịt, bao gồm cả hệ thống sông tự nhiên và kênh đào. Một trong những lợi thế lớn của ĐBSCL là hệ thống giao thông đa dạng, giúp vận chuyển và phân phối xăng dầu thuận tiện và chi phí thấp hơn so với các phương thức khác. Các tuyến đường thủy này không chỉ kết nối các tỉnh trong khu vực mà còn mở rộng giao thương với các vùng lân cận, đặc biệt là miền Đông Nam Bộ và Campuchia. Khả năng vận chuyển xăng dầu bằng đường thủy góp

phần tăng cường tính linh hoạt trong việc tiếp cận các khu vực khó khăn về địa hình hoặc hạ tầng giao thông đường bộ chưa hoàn thiện, đây cũng là lợi thế đồng thời cũng là thách thức trong quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh xăng dầu ở khu vực ĐBSCL.

1. Công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh xăng dầu ở khu vực Đồng bằng sông Cửu Long thời gian qua

Thực hiện Quyết định số 287/QĐ-TTg ngày 28/02/2022 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Quy hoạch vùng Đồng bằng sông Cửu Long thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050, theo đó, phấn đấu phát triển đưa vùng ĐBSCL trở thành trung tâm kinh tế nông nghiệp bền vững, năng động và hiệu quả cao của quốc gia, khu vực và thế giới trên cơ sở phát triển hệ thống các trung tâm đầu mối về nông nghiệp, các hành lang kinh tế và các đô thị động lực tập trung các dịch vụ và công nghiệp đa dạng với hệ thống kết cấu hạ tầng đồng bộ; phát triển kinh tế biển; kinh tế du lịch; tăng cường kết nối nội vùng, liên vùng,

(*) Trường Đại học Trà Vinh

trong nước và quốc tế... Tầm nhìn đến năm 2050, ĐBSCL trở thành vùng có trình độ phát triển khá so với cả nước; là nơi đáng sống đối với người dân, là điểm đến hấp dẫn đối với du khách và nhà đầu tư.

Theo kết quả Tổng điều tra dân số và nhà ở năm 2019, dân số của khu vực ĐBSCL là 17.273.630 người, chiếm khoảng 18% dân số cả nước. Đây là địa bàn cư trú của 44 dân tộc, đông nhất là dân tộc Kinh với 15.963.219 người sinh sống (chiếm 92,42% dân số toàn vùng). Bên cạnh đó, đây cũng là khu vực sinh sống của phần đông đồng bào dân tộc Khmer với 1.141.241 người - chiếm 86,4% tổng số đồng bào dân tộc Khmer của cả nước. Khu vực ĐBSCL là trung tâm nông nghiệp, thủy sản hàng đầu của cả nước; đóng góp tích cực vào lĩnh vực nông nghiệp và xuất khẩu nông sản. Nền kinh tế nông nghiệp, kết hợp với các ngành công nghiệp chế biến và dịch vụ đã giúp cho nhu cầu sử dụng xăng dầu ổn định và có xu hướng tăng lên, đặc biệt trong các hoạt động sản xuất nông nghiệp, đánh bắt thủy sản và vận tải hàng hóa. Điều này sẽ giúp cơ quan quản lý nhà nước về kinh doanh xăng dầu thuận lợi trong quá trình lập quy hoạch hệ thống xăng dầu và dự trữ xăng dầu theo từng giai đoạn hay mùa vụ, đảm bảo đáp ứng kịp thời nhu cầu năng lượng cho các hoạt động kinh tế.

Với quy mô sản xuất khá lớn và vai trò quan trọng trong lĩnh vực nông nghiệp, ĐBSCL còn có khả năng thu hút các nhà đầu tư trong lĩnh vực cung ứng năng lượng, trong đó bao gồm xăng dầu. Các dự án hợp tác trong xây dựng cơ sở hạ tầng hoặc phân phối xăng dầu có thể nhận được sự quan tâm lớn từ các doanh nghiệp trong và ngoài nước. Điều này không chỉ giúp cải thiện hiệu quả quản lý mà còn tăng nguồn thu ngân sách cho Nhà nước.

Tuy nhiên, kinh doanh xăng dầu là loại hình kinh doanh đặc biệt, ngoài việc tuân thủ các quy định cơ bản được quy định trong Luật Doanh nghiệp, Luật Thương mại... thì chủ thể kinh doanh xăng dầu còn phải đáp ứng các yêu cầu khác về kho bãi, các điều kiện an toàn, môi trường cũng như đội ngũ nhân sự. Sự đa dạng các quy định đã khiến lĩnh vực này cần sự tham gia, phối hợp của nhiều cơ quan nhà nước để quá trình quản lý đạt hiệu quả.

Đặc điểm tự nhiên đa dạng, chia cắt bởi yếu tố địa hình của ĐBSCL khiến cho công tác phối hợp trong quản lý nhà nước về hoạt động kinh doanh xăng dầu gặp nhiều khó khăn, ví dụ như việc kiểm soát tình trạng buôn lậu xăng dầu qua biên giới. Với đường biên giới dài trên cả đất liền, đường biển, đường sông, nhiều cửa khẩu và khu vực giao thông thủy phức tạp, hoạt động buôn lậu xăng dầu qua biên giới dẫn đến những vấn đề khó khăn trong quản lý, kiểm soát. Thực tế thời gian qua đã cho thấy một số vụ buôn lậu xăng dầu được báo chí phản ánh và nhận được sự quan tâm lo lắng rất lớn từ dư luận xã hội.

Bên cạnh đó, do hệ thống hạ tầng giao thông tại khu vực ĐBSCL chưa hoàn thiện đồng bộ, các cơ quan quản lý nhà nước gặp khó khăn trong việc điều phối và phân phối xăng dầu đến những khu vực vùng sâu, vùng xa. Tình trạng này không chỉ ảnh hưởng đến đời sống người dân mà còn làm giảm hiệu quả của các chính sách nhà nước trong việc cân đối nguồn cung và ổn định thị trường xăng dầu. Mặt khác, khu vực ĐBSCL đang đối diện với các vấn đề an ninh phi truyền thống, nổi bật trong đó là biến đổi khí hậu, các hiện tượng thời tiết cực đoan như ngập lụt, sạt lở và xâm nhập mặn tại ĐBSCL gây nhiều trở ngại cho công tác quản lý nhà nước. Các kho bãi và cơ sở hạ tầng liên quan đến xăng dầu có nguy cơ bị hư hại, dẫn đến gián đoạn trong chuỗi cung ứng và gia tăng chi phí bảo trì.

2. Giải pháp tăng cường quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh xăng dầu khu vực Đồng bằng sông Cửu Long thời gian tới

Một là, tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật về kinh doanh xăng dầu đến các chủ thể.

Tăng cường giáo dục, phổ biến pháp luật đóng vai trò đặc biệt quan trọng trong việc chuyển tải các chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước đến với người dân, doanh nghiệp. Trong thời gian tới, công tác phổ biến pháp luật đến các chủ thể kinh doanh xăng dầu tại ĐBSCL cần có sự tham gia của các cơ quan, đơn vị liên quan, đặc biệt cần phát huy vai trò của các tổ chức chính trị - xã hội. Trong đó, cần đa dạng các hình thức, nội dung tuyên truyền, phổ biến pháp luật; đẩy mạnh ứng dụng

công nghệ thông tin trong phổ biến, giáo dục pháp luật về kinh doanh xăng dầu. Các cơ quan quản lý nhà nước về kinh doanh xăng dầu tại địa phương có thể lập các kênh chính thống trên mạng xã hội để tuyên truyền, gia tăng lượt tương tác để các kênh này thật sự đến gần với đối tượng cần phổ biến pháp luật. Đặc biệt, ở những địa phương có đông đồng bào dân tộc Khmer, cơ quan quản lý nhà nước có thể lập các kênh mạng xã hội để tuyên truyền pháp luật bằng ngôn ngữ Khmer.

Hai là, phối hợp giữa các địa phương ở khu vực Đồng bằng sông Cửu Long trong quản lý kinh doanh xăng dầu.

Các địa phương trong khu vực ĐBSCL cần thành lập chung các tổ công tác để thực hiện hoạt động kiểm tra kinh doanh xăng dầu, nhằm thực hiện kiểm tra thường xuyên, đột xuất hoạt động kinh doanh xăng dầu ở các tuyến sông, biển giáp ranh giữa các tỉnh, thành phố. Đối với các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu có địa bàn hoạt động từ 02 tỉnh, thành phố trở lên, sự phối hợp này càng có ý nghĩa quan trọng trong việc quản lý. Bởi thực tế, các chủ thể khi được cấp giấy phép để hoạt động trên phạm vi từ 02 tỉnh, thành phố trở lên, khi trở về hoạt động tại các địa phương thì cơ quan quản lý nhà nước tại địa phương sẽ không nắm được thông tin đầy đủ, gây khó khăn trong công tác quản lý.

Ba là, tăng cường công tác kiểm tra đối với hoạt động kinh doanh xăng dầu tại khu vực Đồng bằng sông Cửu Long.

Quá trình kiểm tra cần đi vào thực chất hoạt động của chủ thể kinh doanh xăng dầu; chỉ rõ những hạn chế và nguyên nhân (nếu có) để các chủ thể nhận thức rõ các sai phạm. Trong các trường hợp cần thiết, cơ quan kiểm tra công bố thông tin về quá trình kiểm tra cũng như những sai phạm để đảm bảo tính răn đe. Hoạt động này cần đảm bảo tuân thủ quy định của pháp luật về bảo vệ thông tin cá nhân. Công tác kiểm tra cần có kế hoạch cụ thể, xác định rõ các mục tiêu, phạm vi, đối tượng, nội dung kiểm tra và thời gian thực hiện. Đảm bảo tính minh bạch, công khai trong quá trình kiểm tra hoạt động kinh doanh xăng dầu. Cán bộ thực hiện kiểm tra cần được đào tạo chuyên sâu về kiến thức chuyên môn, khả năng sử dụng các thiết bị khoa học và công nghệ.

Bốn là, chú trọng công tác tuần tra biên giới trong công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh xăng dầu.

Việc kiểm soát xuất nhập khẩu xăng dầu bằng hoạt động tuần tra biên giới giúp đảm bảo nguồn cung xăng dầu không bị thất thoát, góp phần đảm bảo an ninh năng lượng. Đặc biệt, đối với Vùng ĐBSCL nơi có đường biên giới trên đất liền và trên biển thì tuần tra biên giới càng có vai trò rất quan trọng. Do đó, cơ quan quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh xăng dầu tại ĐBSCL cần chú trọng công tác phối hợp tuần tra biên giới nhằm ngăn chặn buôn lậu xăng dầu. Ở các địa phương có đường biên giới đất liền và trên biển dài như tỉnh Kiên Giang, tỉnh An Giang, tỉnh Đồng Tháp, tỉnh Cà Mau cần quan tâm đặc biệt đến vấn đề này. Để thực hiện tốt, các cơ quan quản lý nhà nước cần phối hợp chặt chẽ với bộ đội biên phòng để nắm bắt tình hình và có các giải pháp phù hợp. Hàng năm, hàng quý, các cơ quan quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh xăng dầu tại các địa phương có đường biên giới cần chủ động phối hợp với các cơ quan nhà nước láng giềng, xây dựng kế hoạch phối hợp tuần tra để kịp thời phát hiện và chủ động giải quyết kịp thời những vấn đề vướng mắc xảy ra.

Kinh doanh xăng dầu là loại hình kinh doanh đặc biệt, vì vậy công tác quản lý nhà nước về kinh doanh xăng dầu đóng vai trò rất quan trọng trong bối cảnh Vùng ĐBSCL đang trong quá trình phát triển, đồng thời góp phần giải quyết tốt khi đang phải đối mặt với nhiều thách thức về an ninh phi truyền thống. Để nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước về kinh doanh xăng dầu tại khu vực ĐBSCL, các cơ quan quản lý nhà nước cần thực hiện đồng bộ nhiều giải pháp, góp phần giúp các địa phương bảo đảm ổn định hoạt động cung ứng xăng dầu, hỗ trợ các hoạt động kinh tế - xã hội của địa phương, bảo vệ môi trường và quyền lợi người tiêu dùng, hạn chế tối đa các hành vi gian lận thương mại, bảo đảm nâng cao văn hóa thương mại trong bối cảnh cạnh tranh toàn cầu; đảm bảo phát triển kinh tế - xã hội, an ninh, quốc phòng ở khu vực ĐBSCL nói riêng và cả nước nói chung trong giai đoạn hội nhập quốc tế và phát triển bền vững đất nước./.